

Listy Peckovska

Ročník XX / číslo 2/2010
Červen - září 2010

Časopis přátel Harantova městečka a okolí

Z obsahu:

- Letní fotohádkanka - strana 3
- Jak vznikla škola v Pecce? - strana 5
- Léto na hradě - strana 8
- Vzpomínka na Jana Vokatého - str. 9 - 10
- Milada Hetfleischová - Moje vzpomínky
strana 11 - 12
- Cestovní zprávy Oldřicha Exnera - str. 13 - 16
- Sport - strana 18 - 19

Ve volbách zabodovaly nové strany

Letošní květnové volby byly z celostátního hlediska zlomové. Občané se do volebních místností dostavili v poměrně vysokém počtu a svými hlasy dali jasně najevo, že by ve vedení země přivítali nové tváře. Čísla z Pečky tuto situaci potvrzují.

Z celkového počtu 1080 zapsaných voličů jich vhozením platného hlasovacího lístku vyjádřilo svůj názor 686. Volební účast tedy dosáhla mírně nadprůměrných 64%. V Pecce se dobře vedlo především nové straně TOP 09 (kandidovala za ni i starostka Hana Štěrbová), která získala 151 hlasů (22%). V těsném závěsu za ní skončily ČSSD (136 hlasů/ 19,8%) a ODS (130 hlasů/ 18,9%). Početnou skupinu sympatizantů našla na Peckovsku i další nová strana Věci veřejné s rovnými 100 hlasy (14,5%). Naopak podporu ztratily tři bývalé parlamentní strany: KSČM – 56 hlasů (8%), KDU-ČSL – 33 hlasů (4,8%) a Strana zelených – 17 hlasů (2,4%).

Občané Pečky dále volili tyto strany: Občané.cz (3 hlasy), Strana Práva Občanů Zemanovci (14 hlasů), Evropský střed (1 hlas), Volte pravý blok www.cibulka.net (6 hlasů), Suverenita – blok J. Bobošíkové, strana zdravého rozumu (17 hlasů), Česká pirátská strana (8 hlasů), Dělnická strana sociální spravedlnosti (9 hlasů) a Strana svobodných občanů (5 hlasů).

K začátku léta v Pecce patří už po několik let Benefiční festival hudby a divadla v režii Občanského sdružení Bezduřic. Výtěžek organizátoři tradičně věnují na podporu různých charitativních nebo neziskových aktivit - v posledních letech přispěli například novopackému sdružení Život bez bariér či rovněž novopackému psímu útulku.

Letošní výtěžek bude věnován na opravu střechy na farní stodole v Pecce, kde by ve spolupráci o.s. Bezduřic a římskokatolické farnosti měl vzniknout nový kulturní prostor.

Foto: Jan Murdych

Otvírací doba Místní knihovny v Pecce

Pondělí a pátek:

dopoledne: 10 - 12 hod.

odpoledne: 13 - 18.30 hod.

Stavební ruch na Peckovsku pokračuje

Vážení spoluobčané, jako každé roční období, tak i léto si s námi zahrává. Přes rozmary počasí stále pokračují plánované investiční akce.

Úspěšně jsme ukončili projekt „ZŠ Pecka - škola pro budoucnost“, financovaný Evropskou unií, díky kterému se zmodernizovala a zrekonstruovala počítačová učebna, učebna výtvarné výchovy, učebna zeměpisu, dílny, tělocvična a učebna jazyků a vybudoval se bezbariérový přístup. Celá akce stála 6 miliónů Kč, z toho se obec podílela částkou 0,5 miliónů Kč. I v dalším kole výzvy z Regionálního operačního programu jsme byli úspěšní s projektem „Rozšíření knihovny a úpravy okolí – Městys Pecka“. Podařilo se nám tak navázat na rekonstrukci školy a pokračovat v úpravách prostranství před školou, zrekonstruovat chodníky, veřejné osvětlení v okolí školy a centru obce, zrekonstruovat plochy okolí obecního úřadu, vytvořit parkovací místa a zabezpečit tak technické zázemí obce. Důležitým kritériem projektu bylo rozšíření prostor knihovny a její bezbariérovost, dokončení výměny oken a úprava fasády na budově Úřadu městyse Pecka. Celá akce bude stát 6,5 milionu Kč a podíl obce činí 600 000 Kč.

Dlouhá zima prověřila nově vybudovanou splaškovou kanalizaci a opravené komunikace. V současné době bude dodavatelská firma provádět v rámci reklamaci drobné opravy asfaltu.

V letošním roce se nám opět podařilo získat dotaci z Programu obnovy venkova na úroky z úvěrů a na rekonstrukci místní komunikace z Bělé u Pecky směrem

do Horního Javoří. Na tuto akci budeme vypisovat poptávkové řízení. Všechny tyto investiční akce by měly být ukončeny do konce tohoto roku. I když jsme díky kanalizaci opravili mnoho místních komunikací, doposud se nám nepodařilo zajistit finanční prostředky na vybudování bezpečné cesty od bývalé Tiby směrem ke škole. Jakmile to počasí dovolí, z vlastních prostředků provedeme terénní úpravy, budoucí komunikaci zaměříme a povrch bude prozatím upraven šterkem.

Ze Státního zemědělského intervenčního fondu jsme získali finance na rekonstrukce lesních cest v lesním hospodářském celku Městyse Pecka - lokalita Odnož. V současné době firma POPR Hradec Králové zahájila stavební práce v objemu 5,5 mil. Kč. Obec se zde bude podílet částkou 1,2 mil. Kč. Část cest – hlavní svozové cesty (v délce 3330 m), které slouží k obhospodařování lesa, budou upraveny na šířku 4 m, budou odvodněny (přikopy, propustky, svodnice) a zpevněny šterkem. Přibližovací cesty v šířce 3 m (celkové délce 1340 m) budou srovnány a částečně upraveny šterkem. Součástí akce je úprava 8 skladovacích ploch pro dřevo. Celá akce bude ukončena v říjnu 2010.

Nezapomínáme ani na naše kulturní dědictví. Letos pokračujeme v opravách fasády kostela sv. Bartoloměje. I když pro letošní rok Program regenerace Ministerstva kultury značně ztenčil finanční prostředky, částka, která bude využita, činí 0,75 mil. Kč. Letos dokončíme restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého u paní Bergmanové a u vily na Žižkově.

Kříž u silnice blízko lomu bude také zrestaurován a umístěn na nový základ dále od komunikace.

V rámci mikroregionu Novopacko jsme vydali mnoho propagačních materiálů. Peckovsko se tak může pochlubit turistům a příznivcům novou mapou, novými pohledy a hlavně novou knihou s názvem Hrad a městys Pecka. Publikace obsahuje mnoho fotografií jak z historie, tak ze součas-

nosti hradu, městečka a jejich obyvatel.

Protože jsem místní patriot, vždy mě potěší, když se setkám s lidmi, kterým se u nás líbí, kteří se k nám rádi vrací. Na závěr mi dovoluňte popřát Vám krásné prožití léta, mnoho pěkných chvil s těmi nejbližšími a naší škole k jubileu přejí, ať je v ní stále živo a veselo a může se stále chlubit šikovnými a vzdělanými dětmi.

Hana Štěrbová

Peckovské fotoklání

Ve středu 16. června odpoledne se v Místní knihovně sešla tříčlenná odborná komise složená z členů Fotoklubů Nová Paka a Vrchlabí, aby posoudila snímky zasláné do loni vyhlášené soutěže na téma „Kouzla slunce na Peckovsku“. Pět autorů do soutěže poslalo celkem 20 fotografií. Porota neměla snadný úkol, ale díky svým zkušenostem stanovila pořadí snímků. První místo bylo přičteno Ladislavu Fejfarovi z Heřmanic za snímek s názvem Poslední paprsky.

Od 17 hodin se uskutečnila neformální beseda pozvaných autorů s členy poroty. Živě se vzájemně povídalo nad fotografiemi nejen o tom, co na kterém snímku je dobré nebo naopak, co by tam být nemělo, ale o fotografování vůbec. Jako každým rokem i letos budou všechny fotografie vystaveny na hradě Pecka v chodbě u pokladny až do konce letošní sezony.

Téma dalšího ročníku fotosoutěže, kterou vyhlásí Městys Pecka a Kulturní sdružení Harant, je „Místo v proměnách času“. Fotografie jednoho místa v počtu 2 - 6 ks a v minimálních rozměrech 15 x 21 cm je možné odevzdávat v Místní knihovně v Pece nebo na úřadu městyse do 15. května 2011. Fotografie jednoho místa budou hodnoceny jako celek. Na fotografiích je třeba uvést název, jméno a adresu autora.

Petr Pavel

Knihovna opět v provozu

Pondělí 3. května bylo pro Místní knihovnu v Pece slavnostním dnem. Po několikaměsíční stavební rekonstrukci zahajovala knihovna svou činnost opět ve svém původním místě, tj. v přízemí radnice, ale ve větším a modernějším prostoru, vybaveném novým knihovnickým nábytkem a počítačovou a audiovizuální technikou. Během slavnostního zahájení, které se konalo od 9 hodin za účasti mnoha významných hostů, seznámila starostka Pecky Hana Štěrbová všechny přítomné s průběhem stavebních úprav a se záměry celého projektu. Všem, kteří se svým dílem a svou prací na rekonstrukci podíleli a přispěli k tomu, že se vše stihlo ve stanoveném termínu a v požadované kvalitě, patří a bylo vyjádřeno poděkování.

Občané Pecky a jejího okolí i návštěvníci našeho regionu tak dostali

k užívání kulturní zařízení, které se dostalo na úroveň současných požadavků a trendů pro poskytování knihovnických služeb a služeb informačního centra v obci. To by však nebylo možné bez předchozí dlouholeté dobré práce knihovny a jejího značného podílu na kulturním životě v obci. Jak se již mnozí návštěvníci knihovny předsvědčili, v současné knihovně se neposkytují jen klasické knihovnické služby, nepůjčují se jen knížky a časopisy, ale jsou zde i propagační materiály pro cestování a turistiku, nadále je tu volný přístup k internetu, zatím stále zdarma. V knihovně je možné v klidu si pročítat články, např. z naučné literatury, čist časopisy, regionální denní tisk, Jičínský deník a Nové noviny, nebo se přímo účastnit společných čtení, literárních podvečerů a besed pořádaných knihovnou. Po dohodě s knihovníkem mohou

Momentka ze slavnostního znovuotevření knihovny. Přítomni byli také funkcionáři Městysu Pecka, starostka Hana Štěrbová a místostarosta Jaroslav Mikulka, ředitelka ZŠ a MŠ v Pece Věra Pavlová, manažer projektu Vítězslav Dufek, projektant Jaroslav Štrop, ředitelka Knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně Jana Benešová se svou zástupkyní Danou Michlovou, paní Stanislava Benešová, ředitelka MěK v Nové Pace, zástupce stavební firmy Nadoz s.r.o., výrobce nábytku Radek Tegel z firmy Rateg truhlářství, Petr Vágenknecht- dodavatel počítačové a multimediální techniky a další místní občané.

společenské organizace využít místa kolem 15 lidí a technického vybavení knihovny k přednáškám, prezentacím či besedám.

Děti mohou knihovnu využívat v době svého volna.

Renovaci knihovny byla ukončena první část rozsáhlého projektu pojmenovaného „Rekonstrukce knihovny a okolí – Městys Pecka“, který je financován z 92,5 % nákladů Evropskou unií z Fondu rozvoje měst a venkova NUTS II - Severovýchod. V současné době probíhá realizace dalších fází projektu. Po jeho dokončení se nejenže zlepší vzhled středu městečka, ale předně se zvýší bezpečnost pohybu v nejfrektovanější části obce. Knihovna a pošta budou mít bezbariérový přístup a rozšířena bude také plocha k parkování.

Petr Pavel

Letní fotohádanka

Domek z minulé fotografické hádanky správně určili všichni soutěžící. Jako výherkyně byla vylosována Miroslava Rumlová ze Lhoty, která ve své odpovědi píše: „Jedná se o domek paní Špůrové, pod ní bydlela v dřevěném domku paní Klůzová.“ Jak připojují další čtenáři, domek byl zbourán a dnes parcela patří Břetislavu Klůzovi z čp. 164.

Na M. Rumlovou čeká v knihovně malý dárek. Stejně jako na Jiřího Pačesného z Pecky čp. 19, který byl vylosován jako výher-

ce Velikonoční křížovky (tajenka: Kouzelné jaro na Peckovsku).

A soutěžit mohou čtenáři Listů Peckovska i dále.

Poznali jste dnes již neexistující dům na fotografii? Odpovědi s připojenou adresou odevzdávejte do 10. září v místní knihovně. -r-

Pasování prvňáčků na čtenáře

Již tradičně byli ve středu 26. května odpoledne od 15.30 hodin žáci a žákyně 1. třídy ZŠ v Pecce oceněni za svou snahu a pílí po

celých devět měsíců své školní docházky, když před rodiči pod vedením paní učitelky Vlasty Knapové sevíčenými scénkami pře-

svědčili královnu z pohádky a její pomocníky, že znají písmenka a rozumějí jim, že už umí číst. Když ještě navíc slíbili, že se o písmenka budou pečlivě a svědomitě starat, skládat je ve slova a slova ve věty a věty v příběhy a budou ochraňovat knihy, byli potom jednotlivě královnu pasováni na čtenáře. Letos bylo pasováno 12 prvňáčků. Každý poté dostal v upomínku Pasovací list se svým jménem, zdarma čtenářský průkaz s platností do 30. 6. 2011, když se přihlásí za čtenáře v Místní knihovně v Pecce,

a od rodičů knížku. Nyní bude záležet nejen na samotném novoapečeném čtenáři, ale také na rodičích, na učitelkách, knihovnicovi a na dalších mnoha okolnostech, zda ho čtení knížek zaujme, zda si v nich najde zálibu a bude v nich hledat poučení.

Slavnostní akt se sice z prostorových důvodů odehrál v sále hasičské zbrojnice (celkem bylo přítomno více než 40 osob), ale zahájen a ukončen byl na vhodnějším místě, v Místní knihovně v Pecce.

Petr Pavel

Foto Šárka Kodymová

Strípky vzpomínek k výročí školy

Vůbec si nemyslím, že bych měl psát něco významného ke sto letům stávající školní budovy. Ale přesto si myslím, že některé maličkosti stojí za vzpomnutí.

Měl jsem tetu (narozena v roce 1920), která mně vyprávěla, jak se stěhovali ze staré školy (v terminologii naší generace „záložny“) do nové budovy. Jaký to byl pro ně velký rozdíl – velikost budovy, velikost tříd i vybavenost ve třídách, i tabule byly větší. I schodiště a chodby se jí zdály svým řešením až tajemně posvátné. A nejvíc ji šokovala tělocvična. Byl to pro osmileté vesnické děvče ohromný šok, proto se nebylo co divit, že si tyto zážitky zachovalo pro celý život.

Z mého vlastního pohledu mě vždycky, když vstoupím do vestibulu bu-

dovy školy, zaujmou úda- je, které jsou na památku našich předků uvedeny na stěnách. Vždy si uvědomuji, za jakých technických a možná i ekonomických podmínek byla škola vybudována. Chtěl bych se zastavit v období mé generace, to je období druhé světové války a poválečných let, kdy jsem prožíval hezká léta v peckovské škole, kterou jsem opustil v roce 1950. Zejména bych chtěl vzpomenout na učitele, kteří nás v té době učili. Předem se omlouvám, pokud na některého učitele zapomenou, mám již na vzpomínání nárok. Budu rád, když mě moji vrstevníci doplní.

První učitelkou, se kterou jsem se setkal v první třídě, byla paní učitelka R. Erbertová. Ještě dnes si vzpomínám, jak jsem přišel do třídy a ona stála

před lavicemi a určovala, kdo si má kam sednout. Já, protože jsem byl jeden z nejmenších, jsem byl posazen do první lavice. Z válečných let ve škole ještě vzpomínám na p. učitelku Vejvodovou, p. učitelku Valentovou, která nás učila ve 4. třídě, a to v době, když jsme se učili mimo budovu školy, konkrétně naše třída se učila v hostinci u Hofmanů (dnes Disko). V té době byla školní budova obsazena utečenci před východní frontou, zvaní oficiálně „národní hosté“. V paměti mi to zůstalo proto, že zejména když jsme měli hodinu němčiny, tak jsme ji prožívali v lese - v Odnoži, samozřejmě poznáváním rostlin a různých živočichů nebo jsme hráli hru „na četníka a zloděje“. V 5. třídě nás učil pan učitel Balihar, který, i když je

trochu zapomínán, byl z mého pohledu ten, který nám vštípl základy zejména v technických předmětech. Při hodinách zpěvu hrál na housle a dobře zpíval a jistě byl i dobrý vlastenec. Učil nás krásné lidové písničky, na které vzpomínám celý život. Jistě to bylo umocněno poválečnou atmosférou, kterou jsme všichni prožívali, ale bez takového kantorského vedení, jaké nám připravil pan učitel Balihar, bychom neměli tak hluboké vzpomínky. V dalších letech (v té době na střední škole) to byla již větší plejáda učitelů počínaje ředitelem školy p. B. Vejvodou, učiteli Machkem, Zahradníkem, Jiránkem, Trávníkem, Dolejším, učitelkami Vrabcovou, Laušmanovou, Housovou-Štajgrovou, Mahrlovou a jistě na další jsem zapomněl. Ne-

smím zapomenout na pana faráře Kalenského, který nás učil náboženství. Byl to člověk nesmírně hodný a obětavý.

Na toto období mám různé vzpomínky, na některé z nich vzpomínám velmi jasně. Zejména když náš třídní učitel K. Machek měl svátek, kantoři

měli ve sborovně „poradu“. Ve třídě se objevil gramofon a dvě gramofonové desky. Spolužačky začaly tancovat, nás kluky po dlouhém přemlouvání přesvědčily, abychom to zkusili taky. Ještě dnes slyším „Pochod komediantů“, který byl na jedné desce a který se

hrál nejméně desetkrát. Do dnešních dnů si pamatuji, že v roce 1948 v rámci únorových událostí, kdy odbory vyhlásily generální stávkou, jsme také chtěli stávkovat. Učitelka Vrabcová však prohlásila, že Antonín Zápotocký, který stávkou vyhlásil, nám nemá co po-

roučet a museli jsme se k naší velké nelibosti místo stávkování učít.

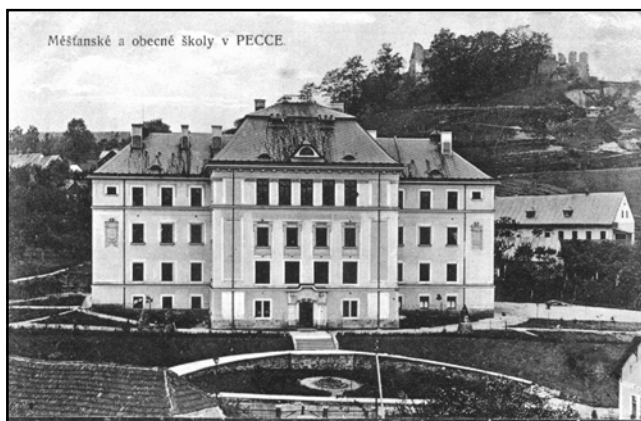
Věřím, že i z dalších ročníků, dalších generací se někteří připojí ke vzpomínání a vytvoří se větší rozsah vzpomínek na bezstarostná školní léta v peckovské škole.

Jaroslav Plecháč

Jak vznikla škola na Pecce?

O počátcích vyučování v Pecce se dochovalo málo dostupných materiálů. První škola zde byla asi ve 14. století - škola farní. Často se ovšem stávalo, že bylo vyučování i na několik let přerušeno, což se odvíjelo od vztahu majitele panství ke škole, učitelů zde působících i samotných občanů. První budova školy byla vystavěna v roce 1622. Do té doby byla škola v pronajatých prostorách a výukou a výchovou se zabývali především faráři. Za panství Kryštofa Haranta byla při zdejší škole zřízena i škola hudební.

Druhá školní budova byla vystavěna v roce 1697 nedaleko farního chrámu u hřbitovní zdi, když stará školní budova vzala za své ve třicetileté válce. V roce 1751 musela být budova školy zbourána kvůli výstavbě nového kostela. Protože však občanům na místní škole záleželo, rozhodli se pro stavbu nové, která byla otevřena v roce 1752. Prvním učitelem a zároveň správcem byl Alexandr Luňák, který byl v roce 1753 vystřídán

svým synem Janem Luňákem. Učilo se v jedné místnosti a počet žáků se pohyboval okolo 250! V této budově se učilo do r. 1794, kdy je položen základní kámen nové dřevěné škole o dvou místnostech. Škola stála v blízkosti kostnice. Protože počet žáků stoupal a prostory stále nevyhovovaly, rozhodli peckovští radní o výstavbě nové školní budovy (pětitřídní). Po dlouhých diskuzích vznikla na místě bývalé školy. Stará budova, kostnice a hřbitovní zeď byly zbourány. V květnu 1877 byl položen základní kámen. Vyučovat se v nové školní budově začalo v září 1878.

Po vydání školského zákona v r. 1869 přechází pravomoc k doзору nad školami z církve na škol-

ní rady. V r.1904 je po usnesení místní školní rady poslána k c. k. okresní školní radě žádost o zřízení měšťanské školy v Pecce. Žádost je přeposlána k c. k. zemské školní radě. Je navrženo, aby zde byly nejprve otevřeny tři třídy chlapecké, které by spadaly pod správu obecné školy. Obecná škola měla mít čtyři třídy a jednu pobočku pro dívky. Do funkce řídícího učitele je vybrán Rafael Engelman, který byl v té době správcem školy ve Vidonicích a který se později stává prvním ředitelem obecné a měšťanské školy. V červenci 1906 byla c. k. zemskou školní radou a zemským výborem povolena v Pecce měšťanská škola chlapecká s vyučovacím jazykem češtinou, musely

však být dodrženy určité podmínky: správa měšťanské a obecné školy musí být společná, obecná škola musí být redukována na nutný počet tříd a do měšťanské školy musí být přijímáni i žáci z okolních obcí. Po schválení podmínek, vybrání vhodné parcely, vybrání nejlepšího projektu a dalších nutných administrativních záležitostí se konečně na podzim 1908 začíná se stavbou. Kolaudace proběhla v září 1910, a protože nebyly objeveny žádné závady, konalo se 28.10.1910 slavnostní posvěcení nové školní budovy.

Od r. 1912 je na zkoušku povoleno na období tří let přijímat na měšťanskou školu chlapeckou také dívky. Do 1. světové války se díky obětavé práci učitelů i občanů Pecky podařilo zřídit takovou školní budovu, která svou funkcí plní dodnes.

Více se o historii peckovské školy můžete dočíst v Almanachu, který je vydán ku příležitosti 100.výročí otevření současné školní budovy.

Monika Rejlová

My máme skály, vy máte moře...

aneb výměnný pobyt žáků peckovské školy

Po příjemně stráveném týdnu v České republice, návštěvě Prahy, Českého ráje i společných hodinách ve škole nás naši polští kamarádi pozvali do svého města, Rewalu, na pobřeží Baltského moře. Proběhla tak druhá část výměnného pobytu a skupinky 16 žáků kroužku mezinárodní spolupráce mohla poznat krásy polského pobřeží, seznámit se s životem v rodinách, navštívit školu a také aktivně využívat anglický jazyk.

Vyjeli jsem brzy ráno 31. května směrem na Trutnov a netrvalo dlouho a my jsme se ocitli ve městě Szczecin, naší zastávce nedaleko od Rewalu. Během krátké procházky jsme se podívali na nádvoří zámku, k námořnímu muzeu a známé škole pro kapitány lodí. Viděli jsme i kousek přístavu a odjížděli jsme odsud s přáním navštívit i další města, která mají přístav, vždyť tady u nás jen tak plachetnici nepotkáme. Po prvním seznámení s rodinami našich kamarádů a po vydatné večeři jsme se všichni zase sešli u školy, abychom si společně prohlédli okolí Rewalu a poprvé se dostali na pláž k moři. Moře je tu stále ještě pořádně studené, ale alespoň ty nohy jsme si smočit museli.

Hned druhý den nás čekalo překvapení. V přístavu lázeňského města Kolobrzeg na nás čekala loď, na které jsme vyjeli na moře. Jen počasí s námi trochu laškovalo a připravilo si pro nás docela velké vlny. Se smíchem na tváři jsme se snažili překonat pocit strachu a nejistoty. Zdařilo se a my tak získali první silný zážitek. Dále nás pak čekalo muzeum zbraní a další techniky.

Hodně jsme se tu dozvěděli i z historie Polska. Zbýl nám i čas na nákup suvenýrů a nějakých těch dobrot. A po vydatné večeři jsme se sešli ve škole na diskotéce. Příjemně unaveni jsme se těšili na další den.

V úterý jsme strávili celý den ve škole. Společně jsme měli hodiny anglického jazyka, se kterým jsme se setkali také při provádění po městech, vysvětlování pravidel ke sportům i v rodinách. Měli jsme i hodiny polského jazyka. Snažili jsme si také zapamatovat několik polských slov, frází a říkanek. Díky jest díky, díky jest zly, dětská říkanka nám šla pěkně od ruky. A protože bylo 1. června, Den dětí, byli jsme také pozváni na dětský den pořádaný pro žáky školy. Změřili jsme si tak síly v tradičních i netradičních disciplínách. V běhu jednotlivců jasně vedeme, zato ve štafetách je třeba trochu přidat a jízda na skateboardu... je, je, je, to musíme ještě pořádně procvičit. Hlavní je však zábava, kterou jsme zažili nejen v těchto soutěžích, ale pak i při fotbalovém a volejbalovém utkání. Tento den jsme zakončili táborákem u pláže a opět došlo na máchání nohou, i když to byl v 10°C vzduchu a 6°C moře opravdu bláznivý nápad.

Středa nám přinesla další poznávání okolí měst i přírody, a to hlavně Wollinského národního parku, který zve turisty k návštěvě rezervace s bizony a divočáky, a my tak viděli džika na vlastní oči. Večer nás pak naši kamarádi učili hrát badminton. A protože my jsme celkem rychle učenliví, mohli jsme brzy začít hrát na body.

I poslední den jsme si chtěli užít naplno. Naši pol-

ští kamarádi slavili jeden z křesťanských svátků, a tak jsme měli možnost sledovat procesí v ulicích města Niechorze, kam jsme dojeli vlakem, který vozí turisty podél pobřeží. Následovala prohlídka zdejšího majáku. To byl ale rozhled do okolí! Počasí nám přálo. Sluníčko krásně svítilo, a tak jsme si zkrátka užili pěkný den v tomto přímořském městečku. A jakou tu mají dobrou zmrzlinu! Někteří z nás si také zahráli bowling, jiní strávili krásné odpoledne na pláži pod dozorem polských rodičů a někteří

ještě honem utráceli poslední zloté. Poslední společný večer jsme strávili v parku kousek od pláže, kde jsme zpívali s kytarou české i anglické písně a pak jsme si ještě neodpustili procházku po pláži při západu slunce. To vám byla krása.

Jenže všechno hezké musí někdy skončit, a tak přišel pátek ráno a nastala chvíle loučení. Ale slzy jsme nerozli. Máme totiž plán se do Rewalu vrátit a zase tu zažít pěkné chvíle. Snad už v příštím školním roce.

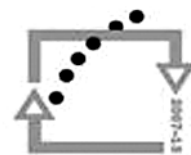
Lucie Fojtová

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

KRÁLOVÉHRADECKÝ
KRAJ

Víkendový pobyt na koních v Pařezské Lhotě

V pátek 21.5.2010 nás 13 dětí z ekologického kroužku s p. učitelkou a maminami Evou Jůzovou a Zdenou Neumanovou odjelo do Pařezské Lhoty na okraji Prachovských skal na koňskou farmu, kde mají i s hříbaty 19 koní. Po příjezdu jsme si vybalili a ubytovali jsme se. Pak jsme se seznámili s koňmi, p. Erbanová, které farma patří, každému řekla, jak se má u koní chovat, aby se někomu něco nestalo. Před obědem jsme se prošli po Pařezské Lhotě a ještě jsme stihli vyrobit koním nové jmenovky na boxy ve stájích. Po obědě jsme si vyšli na výlet do Prachovských skal, prošli jsme se Císařskou chodbou, zdolali jsme téměř všechny vyhlídky, na Turistické chatě jsme se občerstvili a koupili si suvenýry, u Pelíšku jsme si stavěli z písku hrady a přáli jsme si, aby nám skřítek Pelíšek vyplnil naše tajné přání. Výlet se nám vydařil, ušli jsme asi 12 km, ale unaveni jsme nebyli. Po návratu jsme se postarali o koně, některým jsme dali novou podestýlku, pomohli jsme zavřít domů z ohrady

hříbata a naučili jsme se koně vyhřebelcovat. Po večeri jsme připravili paní učitelce překvapení s dárky a nakonec jsme hráli společně hry. V sobotu ráno první skupina vstala v 6 hod. a šla uklidit stáje a nakrmit koně. Pak jsme se nasnídali a chystali jsme se na první osedlání a nasednutí na koně. Jezdili jsme po skupinách v doprovodu po ohradě na koních Heidy, Funny, Zuzana, Michal, Loty a Anička. Naučili jsme se nasednout a sesednout, rozejít se a zastavit. Po obědě jsme vyjeli zase po skupinách v doprovodu na první vyjížďku do přírody. Trasa asi 3 km dlouhá vedla přes louku, kolem pole, lesem a zpátky na farmu. Vyjížďka se nám líbila ze všeho nejvíce. Jako vzpomínku na vyjížďku jsme dostali diplom se jménem koně, s kterým jsme vyjížďku absolvovali. Po návratu jsme se postarali nejprve o koně a po dobré večeri jsme si zase zahráli hry. V neděli ráno si přivstala druhá skupina, která zastala práci ve stájích. Po

snídani jsme si udělali krátký výlet na zříceninu hradu Pařez. Pak jsme až do oběda jezdili na louce. Kdo měl dost odvahy, mohl to zkusit sám bez doprovodu. Po obědě jsme po sobě uklidili, rozloučili jsme se a jeli jsme domů, i když se nikomu ne-

chtělo. Výlet se nám moc líbil, ale mohl být delší.

Hamanová Tereza, Fousková Kateřina, Smrčková Kristýna, Fousková Ester, Labaštová Lenka, Žlabová Lucie, Jůzová Eva, Podlípna Evelína, Košková Helena, Hank Tomáš a p. uč. Rejlová

Školní výlet do skanzenu a do zoo

Dne 2.6.2010 jsme žáci 2.-5. třída jeli do Ostré u Lysé nad Labem. Odjížděli jsme v 8 hodin od školy. Autobusem jsme absolvovali hodinovou, ale zábavnou cestu. Když jsme přijeli ke středověkému městečku, tak jsme si vyměnili peníze za groše a paní průvodkyně nás provedla po městečku. Ukázali nám, jak se vyráběl papír, dělaly svíčky a mýdla, vyráběly provazy a rýžovalo zlato. Každý si mohl za vyměněné groše zkusit vyrobit to, co ho nejvíce zajímalo, a zároveň si odvezl domů vlastnoručně vyrobený dárek. Protože nám nepřálo počasí, odjeli jsme ze skanzenu o trochu dřív a při zpáteční cestě jsme se zastavili v zoologické zahradě Chleby. V zoo měli orly, lamy, koně, drůbež, pávy, jeřába a jiná cizokrajná zvířata, jako třeba gibona zlatého, lemura vari a klokana rudého. Když jsme si prošli celou zoo, tak jsme si koupili pohledy a drobné suvenýry a vraceli jsme se domů. Jenom nám bylo trochu líto, že nám skoro celý den přšelo, protože to byl krásný výlet.

Tomáš Nezbeda, Michal Stuchlík

Kouzlo lidových chaloupek pod Zvičinou

výstava fotografií Petra Luniaczka

na Raisově chatě Zvičina

21. června - 30. září

ST - SO od 11 do 22 hod., NE - od 11 do 20 hod.

Léto na hradě bude pestré

Po slavnostním otvírání hradu s Kryštofem Harantem, které letos 28. března navštívilo kolem 700 lidí, se sezona pomalu rozbíhá a s ní přichází i nabídka kulturních akcí.

Druhou květnovou sobotu byla ve sklepní galerii zahájena společná výstava pěti řezbářů - Štěpána Pěnky, Krystiny Rataj - Černé, Milana Brothánka, Filipa Langra a Lucie Svobodové. Věnována je 100. výročí narození významného českého sochaře Vojmíra Vokolka, jehož několik prací je v hradních sklepech rovněž k vidění.

Společně s „máchology“ Miloslavem Bařinou a Miroslavem Kolocem jsme se v sobotu 29. května vydali po stopách Karla Hynka Máchy a jeho Krkonošské pouti. Na této své zásadní cestě navštívil Mácha několik hradů včetně Pecky, kterou měl možnost spatřit pouhé tři roky po katastrofálním požáru. Do svého zápisníku si poznamenal: „Pecka. Kamenný most, ve bráně zdvihací, na levo okno, velmi silné mříže, u vrat těžký řetěz, kamenný portál polou spadlý, balkonová okna, ve dvoře kryté pavlače.“ Hrad si také z

několika stran nakreslil.

Dvousté výročí narození největšího českého básníka si připomínáme také spoluprací na projektu Zemi krásnou, zemi milovanou, jehož cílem je zviditelnit hrady „Máchou spatřené“. Po celé prázdniny budeme ke každé vstupence rozdávat zdarma pohlednice hradu s Máchovou kresbou, jež vydalo obchodní centrum DBK.

K nejvydařenějším letošním akcím patřilo dobývání hradu. V sobotu 5. června se na nádvoří odehrálo povedené šermířské vystoupení (tentokrát s pohádkovým nádechem), na které se přišlo podívat ko-

lem 1500 diváků.

Pestrý bude i program v červenci a srpnu. Vedle tradičních akcí, jako jsou šermířská vystoupení nebo koncerty vážné hudby, je připraveno i několik lahůdek. V srpnu budeme v působivém prostoru hradní šermířny promítat unikátní historický thriller Hradní legenda, který natočila v roce 1980 trojice amatérských filmařů z Lázní Běláhrad a Nové Paky.

V sobotu 11. září se na hradě uskuteční „Netopýří noc“, během níž dojde také k odchytu netopýřů. Na všechny akce srdečně zveme.

Věra Kociánová

Program akcí na hradě

- **Sobota 3. července**
Musica Antiqua

- **Pondělí 5. července**
Mastičkář - středověké drama na nádvoří. Pořádá MKS (za deště se nekoná)

- **Sobota 17. - sobota 24. července**
Šermířská vystoupení (v otvíracích dnech hradu od 11, 14 a 16 hodin)

- **Sobota 24. července**
Ohňové hry - tanečnice, plivači ohně...
od 22 hodin

- **Sobota 7. srpna od 20 hodin**
Hradní legenda
promítání amatérského thrilleru za účasti autorů

- **Sobota 21. srpna od 18 hodin**
Bonifantes - koncert známého pěveckého sboru

- **Sobota 11. září**
Netopýří noc - procházka nočním hradem s odchytom a pozorováním netopýřů

*Změna programu vyhrazena!
Více na www.hradpecka.cz*

Foto: Jiří Václavík

Vzpomínka na peckovského rodáka Jana Vokatého

Letos jsme si připomínali 65 let od skončení 2. světové války. Mohli jsme sledovat různé pořady v televizi i ostatní pietní akce vztahující se k tomuto výročí.

Dovolte při této příležitosti vzpomenout na rodáka z Pecky – na Jana Vokatého.

Pan Jan Vokatý se narodil v Pecce dne 24. ledna 1892. Byl popraven nacisty dne 29. října 1943 v odpoledních hodinách v Praze – Pankráci (sekerou). Důvodem popravu byla jeho aktivní účast a činnost v protinacistickém odboji.

Rodný domek – Pecka čp. 38, stával na místě dnešní základní školy a jeho matka Anna Vokatá, roz. Bekrová měla šest dětí. Dospělosti se dožily pouze dvě děti: pana Anna Vokatá provdaná Půlpánová (1889-1965) a jmenovaný Jan Vokatý.

Jan Vokatý se vyučil krejčím. Později narukoval a bojoval v 1. světové válce na rakouských frontách v Haliči, Bosně, Rusku i

Itálii. Po návratu v r. 1918 si v Praze na Královských Vinohradech otevřel krejčovskou dílnu a později „módní salon“. Nikdy nezapomněl, z jakých poměrů vyšel, a tomu odpovídala jeho politická orientace. 2. světová válka jej zastihla jako předsedu Sociální demokracie v Praze - Královských Vinohradech. Byl přesvědčeným vlastencem z Raisova kraje a okamžitě po německé okupaci a rozpadu Československa se zapojil do protifašistického odboje. Byl napojen na činnost skupiny Balabán-Mašín-Morávek. Využil daného stavu, do jeho podniku chodila řada lidí cíleně i náhodně, především samozřejmě k objednávaní krejčovských zakázek a ke zkoušení šitých šatů, tak jak je u krejčích běžné. Pro jeho dílnu pracovalo i několik pracovníků z řad krejčích a švadlen. Mezi návštěvníky byli lidé z pražského odboje, lidé procházející Prahou a žijící v ilegalitě. Pan Vokatý poskytoval těmto lidem určité zázemí dle potřeby – v podobě ošacení, stravy, ale i krátké přespání. V roce 1941 patrně obstaral i civilní oblečení pro část členů paradesantních skupin z Anglie. Po atentátu na R. Heidricha v květnu 1942 zvýšil se teror a nátlak nacistů a jejich praktik na obyvatelstvo. Jan Vokatý pokračoval i nadále ve své činnosti pro odboj. Koncem října 1942 však jeho činnost

byla ukončena. Byl zatčen gestapem a odvezen do pražské „pečkárny“. Spolu s ním byla zatčena i jeho manželka paní Hedvika Vokatá roz. Beránková (nar. 1914). Paní Hedvika byla druhou manželkou pana Vokatého, byla vyučená švadlena. První manželka Marie zemřela před válkou na rakovinu, děti neměli. V době zatčení byla paní Hedvika těhotná, očekávaný porod byl v květnu 1943. Úsilím i odvahou paní Anny Půlpánové – sestry zatčeného a odborným přispěním Prof. MUDr. Jerieho, který ukázal na předchozí komplikace neúspěšného těhotenství v r. 1938, bylo docíleno, že porod dcerky Libušky (dne 31.5.1943) a následně šestinedělní matky a dcery proběhlo v soukromí. Šest týdnů strávily obě u přátel rodičů Hedviky Vokaté v obci Janštejn u Počátek. Pan František Půlpán, synovec Jana Vokatého (nar. 1913 v Pecce – zemř. 1991 v Praze), dal záruku vlastního života za návrat matky v termínu do vazební věznice Praha – Pankrác. Hedvika Vokatá byla následně odsouzena k šesti rokům nucených prací a 6. října 1943 převezena do koncentračního tábora Ravensbrück, kde byla do konce války. Malou Libušku vychovávali a starali se o ni přátelé rodičů její matky. Paní Hedvika se později po válce provdala za pana Fialu, který též byl

vězněn v koncentračním táboře. Z tohoto manželství se narodily dvě dcery a Libuška získala sestřičky.

Jedině dítě popraveného Jana Vokatého – dcera Libuše žije s rodinou na Vysočině. Po roce 1989 převzala po svém popraveném otci ocenění za jeho protinacistický odboj. Zůstává ještě otázka prozrazení činnosti Jana Vokatého. Standardní verze je, že byl prozrazen za úplatu domovnicí, která v duchu policejních instrukcí, zejména po atentátu na Heidricha, upozornila na větší pohyb osob v bytě i krejčovské provozovně J. Vokatého. Mohl to být i někdo z pracovníků či zákazníků, kterým některé skutečnosti mohly být nápadnější.

V této vzpomínce na peckovského rodáka Jana Vokatého jsou údaje nezvratitelné, ale dovolte ještě malý dodatek. Paní Anna Půlpánová byla naše babička a pan František Půlpán, její syn, byl naším otcem – oba peckovští rodáci. Babička si vedla sešit vzpomínek a věřte, že je zajímavý. Narodila se v Rakousko-Uhersku, zažila 1. světovou válku, první republiku – prvního československého prezidenta, prožila 2. světovou válku s výše uvedenou zkušeností a též od r. 1948 komunistický stát, kdy pobírala důchod 190 Kč měsíčně – byla živnostnice, prodávala textilní zboží v okolí Pec-

ky a též v tzv. kraji – u Ostroměře. Hodně nám vyprávěla a vzpomínala a bylo patrné, že smrt jejího bratra ji hluboce zasáhla. Např. uváděla, že měli povolenou přinést p. Vokatému po určité době do pankrácké věznice balíček. Doma se sušili kůrky od chleba a balíček s nimi v určenou dobu nosili do věznice, kde museli čekat v chodbě obrácení obličejem ke zdi několik hodin, než bylo dovoleno balíček do kanceláře předat. Otec nám vyprávěl, že v den, kdy se měla vrátit do pankrácké věznice paní Hedvika Vokatá po šesti povolených týdnech, přijelo pro něj do bytu v Praze Gestapo a odvezli ho do Jenštejna u Počátek. Byl to záměr – buď nastoupí paní Hedva do pankrácké věznice a v případě jakéhokoliv problému otec ručil svým životem. Moje matka vyprávěla o svém velkém strachu, že se otec z této cesty nevrátí, čekali totiž svého prvního potomka (v září 1943). Otec se účastnil i Pražského povstání v roce 1945 a byl zraněn.

Nepamatuji si, že babička, otec či matka někde nebo někdy uplatňovali své válečné zkušenosti, kdy i oni byli prozrazeným protinacistickým odbojem Jana Vokatého ohrožováni. Bohužel se i ve vyprávění babičky objevilo jméno J. Fučíka. Její bratr Fučíka znal, i když každý byl v jiné politické straně. Setkali se pracovně v bytě v Sudoměřické ulici v Praze – Královských Vinohradech. Po válce se babička snažila najít osoby, které by jí mohli ještě něco říci o posledních chvílích jejího bratra. Dověděla se např., že v chodbě, kterou se pro-

cházel k „sekyrárně“, její bratr zpíval českou hymnu. Též bylo naznačeno, že jméno jejího bratra zaznělo v souvislosti s vyšetřováním J. Fučíka a dnes už víme, že bohužel Julius Fučík nemlčel. Byla to velmi těžká doba a zkouška charakterů a osobností člověka. Babička i otec znali Jana Vokatého, jeho názory, vlastenectví a smysl pro pravdu a spravedlnost. Nebyli překvapeni, že pracoval v protifašistickém odboji, zvláště po vzniku Protektorátu Čech a Moravy. Jeho poprava je přesvědčila o správnosti jeho činnosti, ale jeho smrt je v každém případě hluboce zarmoutila, ale i posílila. O Juliu Fučíkovi se před námi dětmi nemluvalo, v době našeho dětství jsme měli povinnou školní četbu: Reportáž psanou na oprátce. Krátce před svou smrtí o tomto tématu babička se mnou hovořila (v červnu 1964), kdy jsem čekala svoji první dceru. Zajímavé je, že o dvacet let později (za socialismu) na besedě, které jsem se musela zúčastnit v rámci svého zaměstnání a která byla s vdovami mužů popravených za okupace během druhé světové války, jedna stará paní, když zjistila, že mým prastrýcem byl Jan Vokatý, šeptala mi do ucha, aby nás nikdo neslyšel: „To všechno mluvení Fučíka“. Nic jsem jí na to neřekla, ale shodou okolností to byla vdova též po krejčím z Vinohrad, ale z jiné části.

Jméno Jana Vokatého je uvedeno na pomníku padlých v Nové Pace – za železničním nádražím N. Paka – město. Čest jeho památce.

Marta Svěchřstová-Půlpánová

O jednom nalezišti zkamenělých stromů

Dočkají se zkřemenělé kmeny v Čechách zasloužené-hooznačení svého místa nálezu? Známeho již od r. 1844, zde v Podkrkonoší na Pecce u Nové Paky? Místní zkřemenělé kmeny typu Dadoxylon je geologická zvláštnost zdejšího Podzvičinska. Písemně uváděné území z r. 1927 je na východ k Vidonicím.

Na Peckovsku zkamenělé stromy mají právo pro svou historickou hodnotu mít své místo, jako v Nové Pace později nalezené.

Dle veřejnosti zaslouží si pověstné zkamenělé lesy těchto končin na východ od Pecky své místo? Část občanů Staňkova chce po 166 letech uskutečnit umístění ukázky zkřemenělých araukaritových kmenů ve Staňkově na historicky uváděném místě.

Z důvodů stále přítomných nenechavců, vandalů, aby bylo zabráněno jejich zcizování, aby byla pod veřejným dohledem, navrhuji ji umístit na historicky evidované návsi, na p. 359/3 i v budoucnu celoročně a trvale obydlené u silnice do Staňkova III/28443. Písemné doložení o zkřemenělých kmenech i záměr s umístěním představitelů Městyse Pecka znají od roku 2009. Rozšířit parčík a obnovit zeleň. Dočká se tento záměr i podpory v ÚP3 u zastupitelů a občanů? Nebo první naleziště kmenů v Čechách čeká na uznání další stovky let? Nerozšířila by se tak zajímavost kraje a nepodpořil se tím cestovní ruch?

Přikládám několik otázek:

1. Že hrad Pecka se nazývá perlou Podkrkonoší, každý čtenář ví. Ví také, která kulturní památka patří k nejstarším památkám Podzvičinského kraje? První zmínka o ní je z r. 1267.
2. Co skrývá m.j. sklepení Harantova hradu?
3. Co skrývá rudá barva hlíny, značící útvar ten?
4. Kde je první naleziště zkřemenělých kmenů v Podkrkonoší písemně nejdéle známá v N. Pace nebo v Pecce?
5. Jak se jmenovala vesnice, kterou srovnali se zemí Sirotci v r. 1433, když se vraceli z obléhání hradu Pecka?
6. Který občan Pecky se zasloužil o zveřejnění a prvenství naleziště arkos v Čechách?
7. V kterém roce došlo k nejčetnějším nálezům araukaritovým?

(Údaje jsou čerpány ze Zvláštního otisku Časopisu Národního musea z r. 1927)

Jaroslav Čeřovský, Staňkov

Odpovědi: 1) Byšičky, kostelík sv. Petra a Pavla, který se nachází v katastru Lázně Bělohrad - Brtev, 2) Turistům je ukazován ležící kmen araukaritu, 3) Pověstné zkamenělé lesy, 4) v Pecce, 5) Byšice (dle oficiálních stránek Lázní Bělohradu, 6) Arnold Wolf z Pecky, 7) po mnišce při vysazování lesů

Milada Hetfleischová - Moje vzpomínky 2

Jednou na Pecku přijela rodina loutkářů Kopeckých. Byly to dvě sestry a dva bratři. Měli ruského bílého chrt. Také si pekli u nás v troubě bábovku. Sestra Berty Kopecké mi zachránila život. Byly jsme společně na koupališti a najednou viděla oranžový měsíček pod vodou. Byly to moje plavky a ona mě vytáhla na břeh. Dnes mě mrzí, že jsem se to bála rodičům přiznat. Jistě by jim otec nic nepočítal ze sálu. Od té doby jsem se bála plavat a oranžové plavky uložila. Z Pecky jeli loutkáři na štaci do Miletína.

Velká a slavná byla éra sokolských divadel. To pro mě mělo velké kouzlo. Na zkoušky jsem nosila někdy pivo a cigarety. Ten divadelní život měl velké kouzlo a otec často hrál, ale menší role, aby stačil obsluhovat žíznavé. Maminka zase půjčovala šaty, nábytek a vše, co chybělo. Do divadel chodilo plno lidí, neboť tenkrát nebyla televize a rádio měl jen někdo. První rádio v Pecece měl pan Vacek elektrotechnik a druhé slečna Bendová. Případá mi to neskutečné, jaký ohromný krok kupředu udělal svět.

Také jsem si jednu zahrála Kity Ščerbackou v Anně Kareninové. Měla jsem vypůjčené svatební šaty od Máni Wolfové. Moc jsem neuspěla, byla to jen krátká role a víc mě neobsadili.

Maskéři, holiči Valeš a Spanilý se střídali po představeních. Ten Valeš bydlel v našem domku naproti. Uměl dělat paruky, výborně maskovat, že jsem jednou ani tatínka nepoznala, když se chystal na jeviště. Matka mu vážala červený květovaný šátek

po pradědečkovi a ten pak půjčovala na všechny stařecké mužské role. Za protektorátu bylo v divadle stále plno.

Sokol zrušili a kino převzal pan Tomek, promítač z Paky. Jeho syn Jindra nabídl otci místo vedoucího kina, když nám komunisti zabrali hospodu a naši neměli být z čeho živi. Měli tam paní Bažantovou jako nájemkyni. Otec totiž pronajal hostinec, když byla matka po operaci nádoru a nesměla pracovat a být v kouři. Otec ji měl tak rád, že ihned hledal nájemce a přestěhovali se do toho bytu, kde teď bydlím. Neměli tedy žádný příjem, komunál nic neplatil. Naši musili ještě pět let pracovat, aby měli nárok na maličký důchod. Tak se Tomkova nabídka dobře hodila, aby otec i matka měli zaměstnání. Otec byl vedoucím kina, já jsem za něho dělala papíry, matka měla uvádění a úklid a já jsem měla pokladnu. Naši i já jsme to rádi dělali a kino dobře šlo. Ovšem když pak přišla televize, začalo to váznout, ale to už naši měli základní důchod, otec 350 Kč a matka 280 Kč. Otec v zimě také topil a vyhazoval cestu ke kinu a jednou ročně měl poplatek za vyvezení záchodu. Všichni jsme to rádi dělali a já jsem chodila také vlepovat plakáty na tři tabule po Pecece.

Z počátku byly vstupenky masetové, vázané v sešitu, později kotoučové. Také filmy už byly nehořlavé. Ty filmy byly v až 35 kg těžkých plechových krabicích. Ty otec vozil od autobusu a zase zpět na odjezd. Týdeníky byly v krabici a chodily poštou. Já jsem se vždycky do

kasy načesala a pěkně ustrojila a skoro všechny filmy viděla, někdy i několikrát. Byla to má jediná zábava.

Pracovala jsem u Kracíků, to byla čistírna kravát a šily se tam šátky, šály a zástěry. Naučila jsem se na dvoujehlovce entlovat šálky, i spravit jsem ji uměla. Jeden čas jsem šila doma podprsenky, bylo 1,50 Kč od jedné. Musela jsem vydělat přes 700 Kč, abych měla nárok na dětské přídavky. Jeden rok jsem tam dělala vedoucí, zapracovávala jsem Máňu Václavíkovou. Pak se uvolnilo místo na poště, a tak jsem tam přešla. Manžel, když mě jednou představoval, tak řekl: „To je moje paní, překážková pracovnice pošty.“

Na poště se mi také líbilo. Byla jsem stále mezi lidmi, telefony a pochůzkami s telegramy, když došel nutný telegram a listonoši už byli v rajonech. Musela jsem být velmi opatrná, protože jsem dělala také spořitelnu a za chybu se muselo ručit 10 let. Bohudíky jsem žádnou neměla. Na poštu jsem chodila dvakrát denně. Měla jsem službu od sedmi do dvanácti a odpoledne od čtyř do pěti. Také jsem měla úklid a topení a balíkovou službu. Ta mi vynesla snížení močového měchýře a dělohy a musela jsem dvakrát na operaci. Tenkrát byly balíky do 25 kg a ty se musely vnosit před poštu, aby je mohl šofér naložit. Později jsem vymohla zrušení zahrádky a balíky se podávaly oknem. Ale byly už jen do 15 kg.

Když otec přejal hospodu, první jeho práce byla, že vylámal v síni chodbičku

do skály. Doufal, že narazí na pramen. A skutečně vodu ve výkopu našel a pracoval dál, aby byla v síni pěkná pumpa na vodu. Pak už se voda nemusela nosit ze vzdáleného Javůrku. Také ve zdi u krámu byl výklenek a v něm studánka. Matka vyprávěla, že když tu studni vybudoval, měl úmysl denně se v té vodě za účelem otužování koupat. Hned poprvé, když si napustil necky, slyšela matka výkřik a otec se přiběhl do kuchyně osušit a klepal se zimou. Tak byla ta voda studená. To prakticky využil později a dal do té studně cínového šneka, kterým procházelo pivo a chladilo se.

Pak přistavěl kuchyň, co je za krámem. Můj otec a jeho sestra Mařenka, provdaná Raimundová, byli vychovávaní v té místnosti, co je za lokálem. Bylo tam jediné okno do zahrady, na to se ještě pamatují. Když měli zdravější obydlí, tak se rozhodl vyzdobit lokál znakem Harantovým, kohout v červeném poli, naproti zpodobnil hrad bez střechy, jak tenkrát vypadal. Nad oblouky ve štuce provedl šwabachovým písmem velká srdce s nápisy: „Kam chodíval táta, tam i synek chvátá“ a na druhém bylo napsáno: „Pivo to je živobytí, voda nejlepší je k mytí“. Ornamenty byly provedeny barevně se začátečním červeným písmem. Po stranách až k zemi byly postranní pruhy a v nich do sebe zapadající srdéčka, což bylo velmi hezké. Při obnově hospody necitliví dělníci ozdoby oklofali a tak tu krásu navždy zničili. To mě moc mrzelo. Omlouvali to tím, že v omítce byla vyso-

ko houba. Také zničili a rozbili krásné pískovcové schody, jež vedly ze síně do poschodí.

Otec dal peckovskému malíři Janu Rejmontovi namalovat jako perokresbu v černém provedení Harantův portrét. Ten se výborně mistrovi povedl, a když časem kouřem zažloutl, vypadalo to jako veliký pergamen. Ten portrét visel šikmo ke zdi nad dveřmi lokálu. O té plastice Tyrše a Fügnera jsem již psala – dnes jsou poškozené na naší půdě, ale daly by se spravit, kdyby byl zájem. Další výzdobu provedl ve štuku dva peckovské hradby. Skrz sálová okna si udělal lešení a tak pracoval ve štuku. Hrad je každý z jiné strany. Měl dvě věže. Jsou tam také malé erby. Vypravoval mi učitel Rejňák, že když byla jeho babička malá, že se s velkým rachotem v noci zřítíla druhá věž. Bylo to slyšet až ve Bělé, kde bydlela.

Otec mi vyprávěl, že kartuziáni, řeholní řád z Kartouz, byli předposledními majiteli hradu. Dostali ho od Waldsteina. Řád měl na hradě jednu přijímací místnost a ostatek byl nepřístupný pro ostatní občany. Prý tam byla věznice pro nepohodlné živly. Jednou v noci přelezl hradby jakýsi vidonický občan ze zvědavosti. Bylo mu pohroženo vězením. Jak vše skutečně bylo, se nikdy nezjistilo. Řád kartuziánů také pořídil do kostela dvě sochy – světce Huga a Bruny, což byli patroni řádu. Stojí po stranách hlavního oltáře a jsou větší než barokní sochy kostela na oltářích.

Otec také pátral po sochách ze staré kostnice, ale bez úspěchu. Kostnice byla

zbourána jako podmínka pro stavbu školy, dnešní záložny. Tam chodila moje matka i otec do školy.

Otec když koupil od Bitnera – Klůzy ten kopec, tak ho vysázal. Byla tam nejranější třešeň z celé Pecky. Také dva krásné jalovce a mnoho keřů černého rybízu. Dokud byly rybízy malé, pěstoval mezi nimi anglickou reveň. Když vyrostla k řezu, tak matka dělala svazečky, nechávala nahoře takovou okrasu z listu a otec to připravil na odvoz. Přijel časně ráno zelinář Šeps a naložil celou úrodu na nákladňák a odvezl do Vrchlabí, kde to skoupili Němci. Ti na rebarboru moc drželi. Svazek byl po 1 Kč. Také ty rané třešně jsme sami prodávali za 1 Kč kilogram.

Hned jak se vrátil z vojny, koupil otec také velké brambořiště - 12 264 čtverečních metrů. Brambory tam měl jen krátce, pak celý pozemek zasázel smíšeným lesem. Jeden rok bylo tak sucho, že otec ze studánky pod lesem nosil ve dvou konvích vodu nahoru a zaléval postižené stromky. Podařilo se mu výsadbu zachránit. Zapomněla jsem napsat, že otec na výsadbu lesa vysel sám na záhony v zahrádce semenáčky smrku, modřínu a borovice. Semenáčky pak postupně vysazoval do lesa. Zbylo jich však tolik, že je odváželi zájemci z obou Olešnic, Hořic a okolí. Už rostly na zahrádce kedlubny a ještě občas přijel někdo na kole s ruksakem na zádech pro stromky. Dost se za ně utřížilo.

Měli jsme také krám, nad kterým byl nápis „Výkroj koží a obuvnické potřeby“. To, co se otec naučil

v koženém obchodě žida Epsteina v Trutnově, kde byl dva roky na praxi a dostal výuční list, se mu v krámě dobře hodilo. Stály tam pytle dřevěných floků a na bidlech visely vydělané kůže, kozlečinky a teletiny. Krupony na podrážky byly v rohu a otec ostrou žabkou, jak té kudle říkal, krájel ševcům podrážky podle vzorku, křídou obmalovaného na kůži. V regálech byly veškeré obuvnické potřeby. Celý krám voněl kůžemi. Když švec přišel, cinkl u dveří zvonek, protože naši byli buď v kuchyni nebo v lokále. Ze Zvičiny chodil pro kůže švec Borufka a mnoho ševců z okolí. Obchod dobře šel, ale jen do té doby, dokud nezačal Baťa vyrábět sériově obuv. To pak ševci úplně vyhynuli a šli dělat jiné zaměstnání. vůbec nikdo si nedával šít boty. Floky se

spálily a krám se změnil v koloniál.

Pamatuji se, jak jsem jako malá holka přistihla starou Mračkovou, jak kradla z regálu mýdlo. Žalovala jsem to otcí. Ona se mi teprve po letech chtěla pomstít. Když nápadník Hetfleisch chodil kolem nich ze schůzky se mnou do Borovnice k vlaku, zastavila ho a řekla, ať za mnou nechodí, že mám sušku. Myslela tím souchotiny. Měli jsme sjednaný výlet na Spálov k tetě. Prošli jsme Riegrovou stezkou a po návštěvě jsme se vydali příkrým, velkým kopcem do osady Spálov. Nahoře na tom kopci mi řekl o tom varování staré Mračkové a oba jsme se tomu smáli, protože jsem kopec lehce vyběhla. Pak asi za půl roku jsme se vzali v Pecce v kostele při ranní mši, skoro docela tajně.

Pokračování příště

Obraz Kryštofa Haranta

Na hradě byl kastelánem pan Rychtera. K němu chodili na návštěvu malíř pan Rejmont, pan Berger a Béda Janeček. Pan Janeček měl okultní schopnosti a vyvolával duchy. Kamarádi na něm chtěli, aby vyvolal ducha Kryštofa Haranta.

Pan Berger, který byl znám jako veselý společník, poodešel a sebral si někde do kapsy pár kamínků. Chvilí poté, co Janeček začal vyvolávat, se ozval jemný zvuk – to Berger upustil na zem první kamínek. Janeček poznamenal: „Slyšeli jste? Vše je na dobré cestě,“ a znovu opakoval výzvu k Harantovu duchu. Berger pustil na zem další kamínek, a když se vše opakovalo potřetí, už se neudržel a rozesmál se. Janeček se urazil, že se přátelé tomu vyvolávání posmívají, a odešel domů.

Ostatní se dobře bavili a požádali kastelána Rychtera, aby přinesl něco na zapití. Ten hned odešel do své kastelánky (malá místnost nedaleko schodiště, kde kastelán přebýval). Jenže uplynula doba a on se nevracel. Kamarádi se za ním vypravili a polekali se: pan Rychtera seděl na zemi, držel si hlavu a naříkal, že na něj se stěny zcela bez příčiny spadl Harantův obraz a že si z toho vyvolávání duchů už nikdy legraci dělat nebude.

*Z vyprávění Milady Hetfleischové
zaznamenala Milena Šturmová*

Cestovní zprávy Oldřicha Exnera 2

Další velkou zakázkou v červnu 1974 byly tři regulátory pro elektrárnu Promissao v Brazílii. Byla to poslední elektrárna na řece Tieté před jejím ústím do řeky Paraná. První dvě elektrárny jsou Bariri a Ibitinga. Ty byly postaveny koncem šedesátých let též od ČKD.

Regulátory pro VE Promissao přejímal ředitel výstavby pan Ferreira spolu s naším Ing. Zavadilem, který byl vedoucí čs. pracovníků na stavbě. Řídil i stavbu předchozích elektráren v Brazílii. Jelikož výroba měla jako vždy zpoždění a p. Ferreira musel čekat, zaplatilo mu ČKD několik výletů po památkách v ČSSR a cestu do Maďarska, odkud pocházeli jeho předkové. Tak tam jel po nich pátrat. Po jeho návratu byl první regulátor již připraven na zkušebně a průběh zkoušek se mu tak líbil, že mne požádal, zda bych nejel do Brazílie dát regulátory do provozu. Jeho pozvání jsem bral spíše jako poklonu a ne nijak vážně. Jako nezanímaný jsem měl malou naději, že by mne tam strana mohla pustit, zvláště když jsem v době normalizace po r. 68 odmítl vstoupit do KSČ. Proto jsem pozvání pustil z hlavy.

Ke konci roku 1974 přišla nabídka na spuštění **VE VRLA IV v Jugoslávii**. Byl jsem rád, že mne tam pustili. Z Brna jsem odjel mezinárodním rychlíkem 7. prosince před půlnocí. Do stanice Vladičin Han jsem přijel druhý den ve 20.15 hod. Tam na mne čekal technik Ing. Ludovít Javorka a vedoucí montér Alois Novák. Oba byli moji dobří známí z předchozích cest po slovenských elektrárnách. Ubytování bylo v městečku Surdulica v hotelu, celkem slušné. Zároveň se mnou přijeli i zástupci z obchodního oddělení Josef Pešek a Olda Musil. Jeli údajně nabízet náhradní díly k turbínám. Ty však byly již dříve řádně specifikovány a odsouhlaseny, takže pro ně to byl pouze výlet do tehdy atraktivní Jugoslávie. Celé jejich jednání skončilo u vína a koňaku.

Pro mne nastaly od pondělí 9.12. zkoušky, seřizování a nastavování zařízení v elektrárně. První roztočení turbíny se uskutečnilo v pátek 13.12. Sledovala se klidnost chodu turbíny a generátoru, teploty ložisek, průsaky ucpávkou. Sušení začalo v neděli 15.12. Pokračovaly práce na elektrozařízení, které prováděla jugoslávská strana tak, aby bylo možno přifázovat generátor ručně a provést vypínací zkoušky. Ty proběhly v sobotu 21.12. postupně z výkonu 3.5, 7, 10.5 a 14 MW. Automatické najetí nebylo možné, scházely rozváděče z EZ Praha, a tak si je Jugoslávci zajišťovali sami. Práce byly odhadovány na dobu 10-14 dnů. Seřízení automatiky až po namontování a zapojení dodaných rozváděčů.

Blížily se vánoční svátky, dohodnul jsem se s Ing. Javorkou, že odjedu domů a po namontování rozváděčů, bude-li moje přítomnost při seřizování automatiky vyžadována, vrátím se v lednu 75 na dokončení zkoušek. O dosud provedených zkouškách jsem sepsal zápis s uvedením

všech naměřených hodnot. Ten bude sloužit jako podklad při sepisování závěrečného předávacího protokolu.

V neděli 22. prosince mne odvezli autem ze Surdulice do města Niš, kterým projížděl mezinárodní rychlík do Berlína. Koupil jsem si jízdenku do Brna a ve vlaku v německém lůžkovém voze kupé s lůžkem. Naštěstí před Vánocemi bylo volno. Do Brna jsem přijel v pondělí 23.12. dopoledne v 9.15 s malým zpožděním. Byl jsem rád, že to tak vyšlo a budu na Štědrý večer doma.

Po Novém roce jsem čekal na zprávu, zda se mám vrátit na el. Vrla IV, ale celá situace se změnila. Požadavek p. Ferreira, abych se zúčastnil zkoušek v **Brazílii na elektrárně PROMISSAO**, byl z jeho strany míněn vážně, když přes Ing. Zavadila žádal o mé vyslání. Nakonec mé schválení musel projednat CZV strany, zda jako nezanímaný mohu odjet do kapitalistické ciziny. I přes některé námitky, že nejsem členem strany a manželka pochází z náboženské rodiny, mluvilo v můj prospěch úspěšné vedení zkušebny, zkušenosti s uváděním do provozu našich vodních elektráren a nakonec požadavek brazilského zákazníka, a tak jsem byl schválen.

Cestu jsem však měl povolenou pouze na 3 měsíce na zprovoznění jednoho turbosoustrojí. Před odjezdem jsem ještě absolvoval celou řadu zdravotních prohlídek a očkování do tropů. (Neštovice, žlutá zimnice, cholera, žloutenka, malárie.)

Z Blanska do Prahy na letiště mne doprovázela manželka s oběma dětmi. Na letišti jsme se rozloučili a já čekal na odlet letadla do Frankfurtu n. Mohanem, odkud byl přímý letecký spoj do Rio de Janeira. Odlet z Prahy byl 7.5.75 ve 14.40hod. Na ŠEXu se ke mně přidal ještě Petr Hampl z EZ Čakovice, který též letěl na Promissao. Z Frankfurtu jsme odletěli krátce před půl nocí, mezipřistání před letem přes oceán bylo v Lisabonu v Portugalsku. Tehdy tam bylo po revoluci, kdy byl svržen diktátor Salazar a celé letiště bylo polepeno letáky s kladivem a srpem. První setkání s Brazílií bylo v Rio de Janeiru, kam jsme přiletěli s časovým posunem o 5 hod méně než u nás dne 8.5. Tropický vzduch na mne působil jako vzduch v prádelně (vlhký a horký). Z Ria jsme místním spojem přeletěli do Sao Paula asi po hodině letu. Tam na nás už čekal Ing. Zavadil. Po celním odbavení, vezli jsme nějaké díly k turbíně, které proběhlo podle tamních zvyklostí přednostně za úplatek, jsme nastoupili do TAXI. Řidič byl Japonec a do centra města jsme uháněli 120 km rychlostí. Ubytování jsme měli zajištěno v hotelu Alvear. Tam nás Ing. Zavadil opustil, dal nám instrukce, co se bude dít dál, a odjel na elektrárnu.

První, co bylo, že pro nás přijeli z elektrárenské společnosti CESP, odvezli na policii, tam nás vyfotografovali, vzali otisky všech prstů a vystavili nám jakousi občanskou legitimaci pro pobyt v Brazílii. Náš pas si nechali a

dostali jsme pouze jeho fotokopii se vstupním vízem. Na vysvětlenou CESP (Central Elektrik de Sao Paulo) znamená zkratka elektrárenské společnosti, která staví právě elektrárnu.

Pak nás navštívil Ing. Borůvka, náš obchodní zástupce a pozval nás na slavnostní recepci u příležitosti 30. výročí ukončení 2. světové války a osvobození Československa. Ještě před recepcí jsme byli s ing. Borůvkou na obědě, který platil on. Byl jsem překvapen, jaké veliké porce masa k obědu podávají. Káva byla v režii podniku. Číšník čekal s konvicí, až si dám do šálku cukr. Byl jsem zvyklý sladit po našem (asi 2 kostky cukru), ale číšník stále kávu nenaléval. Až jsem si doplnil cukr asi do jedné čtvrtiny šálku, pak teprve kávu nalil. Ta byla tak silná a hořká, že jediné velkou dávkou cukru se dala její síla oslabit. Ještě nás Ing. Borůvka upozornil, že nemáme konzumovat hlávkový salát a jiné zeleniny. Když nemáme záruku, že jsou dobře omyté, hrozí nebezpečí střevních potíží. Většinou se k zalévání používá nečistá voda.

* * *

Po obědě jsme měli do večera čas, a tak jsme si udělali vycházku po městě, ne daleko od hotelu, abychom někde nezabloudili. Na ulici prodávala vystřelovací deštníky nějaká mladá Japonka. Koupil jsem dva a platil asi 96 cruzeiros. Dal jsem jí 100cr a šel dál. Při zpáteční cestě k hotelu jsme šli kolem ní, ona nás v davu lidí poznala a vracela mně 4 cr, za žádnou cenu si je nechtěla nechat. Z pošty jsme poslali první pozdravy domů, byl problém se domluvit, jakou známku máme na pohledy dát. Portugalsky jsme neuměli ani slovo a úřednice na poště zas nerozuměla německy ani anglicky.

* * *

Večer kolem 19. hodiny pro nás do hotelu přijel Ing. Borůvka, vzal nás k sobě domů a spolu s jeho manželkou jsme odjeli do místa konání recepce. Za tím účelem byla pronajata nějaká veřejná městská budova s velkým sálem. Před vchodem stála symbolická čestná stráž s halapartnami v historických stejnokrojích. Po vstupu do sálu se nám věnovala obsluha a čekalo se, až se sejdou všichni pozvaní. Roznášelo se občerstvení v podobě plzeňského piva, ginu, vodky, whisky, minerálek a jiného pití. Stále jsem čekal na slavnostní zahájení s nějakým proslovem, ale nic se nedělo. Až měli všichni trochu popito, tak se otevřely dveře do velkého sálu, kde byly uprostřed stoly plné různého jídla. Ti, co to již znali, se vrhli na talířky a příbory a začali si nakládat cestou kolem stolů, co jim chutnalo. Něco takového jsem ještě neviděl. Ale sledoval jsem dav a zapojil se také. Jídla bylo tolik, že i při velkém počtu návštěvníků se to nedalo spořádat. Brazilcům nejvíce chutnaly znojenské okurky. A tak s talířkem v ruce se obcházely stoly, ochutnávaly delikatesy a navazovaly se rozhovory. Bylo tam hodně Čechů a mezi nimi i mnoho emigrantů. S jedním jsem se dal do hovoru. Jmenoval se Standa Karas a byl zástupcem fir-

my Signal (zubní pasty) pro západní Evropu. V Brazílii byl od r. 1948, kam jako malý chlapec přišel se svými rodiči. Vyprávěl o jejich fazendě na břehu řeky a o společenských setkáních u nich spojených s grilováním a spoustou pozvaných hostů (50). Pro mne to bylo něco nového, co u nás ještě nebylo rozšířeno.

Při popíjení, po jídání a povídání recepce něco před půlnocí skončila, hosté odešli, až na pracovníky našeho obchodního oddělení. Ti měli za úkol zbytek jídla uklidit a odvézt na obchodní. Měli postaráno o jídlo na celý týden.

Ráno jsme sešli do haly hotelu, kde byla připravena snídaně ve formě švédského stolu, též můj první zážitek. Pak jsme počkali na řidiče, který nás měl odvézt. Přijel s VW Brouk, naložili jsme kufry a vydali se na elektrárnu. Ta byla asi 450 km na západ od SP ve vnitrozemí. Cesta vedla státem Sao Paulo, většinou rovinatou nebo mírně zvlněnou krajinou. Silnice byla jako podle pravítka, jenom se od obzoru k obzoru vlnila s terénem. Motoristy byly také něco nového, co u nás nebylo vidět. Řidič nasadil rychlost 140-150 km/hod, a tak jsme s jednou malou zastávkou dojeli asi ve 12.30 hod. přímo na elektrárnu. V sobotu se dělalo do 12 hod. a naši pracovníci měli právě po obědě. K obědu bylo typické brazilské národní jídlo, které jsme ještě dostali. Jmenovalo se to fežoaáda a k tomu se podávala pinga. Fežoaáda jsou černé fazole s vepřovými drobky ze zabijačky a zapíjí se to místní kořalkou (pingou), asi jako naše prostějovská 20, ale je pálená z cukrové třtiny. Množství asi 3 dcl na osobu. Jídlo mne moc nenadchlo, ale později jsem mu přišel na chuť.

* * *

Ubytoval jsem se ve vile u Ing. Zavadila do doby, než přijela v červenci jeho manželka s dcerou a do elektrárny jezdil s ním v jeho služebním autě VW Passat. Odpoledne jsme objeli montéry, kteří též bydleli ve vilkách. Plzeňáci bydleli společně ve velkém domě s atriem, k nim se přidal Petr Hampl. Míla Hrabě z EZ Čakovice měl malý domek, kde bydlel s manželkou Olgou, náš montér na turbínu pan Peša bydlel na ulici Don Bosco, kam jsem se později přestěhoval i já. Miloš Šíma, montér regulace, s manželkou Gitou a dvěma dcerami 6 a 8 roků obýval pěkný terasový domek. Jeho paní byla Slovenka, bydleli v Žilině. Zde učila obě dcery školním předmětům. Mladší Denisa začínala první třídu, starší Gita měla chodit do třetí třídy. Miloš Šíma, kterého jsem znal již z domova (VE Velká Domáša), nám nabídl něco od zízne. Tu jsem měl, a tak z ledničky podal tonik a gin s ledem. Do půllitrové sklenice namíchal polovinu toniku a zbytek dolil ginem. S ledem to bylo velmi osvěžující pití. Jelikož jsem měl žízeň, vypil jsem to nadvakrát. Za chvíli jsem viděl kolibříky, co poletovali na terase po květinách, 4x. Pan Peša, vedoucí montér, byl už starší pán před důchodem. Ing. Zavadil si ho vzal s sebou jako záruku na provedení kvalitní a přesné montáže. Montoval před tím obě

elektrárny na řece Tieté (Bariri a Ibitingu), u nás Orlík. Nakonec po příjezdu paní Zavadilové a dovršení 60 roků byl odeslán domů v srpnu, když nemohl ani dodělat další turbíny. Byla to pomsta paní Zavadilové za to, že jí neřekl o úletu jejího manžela na elektrárně Ibitinga s manželkou našeho montéra. Když Paní Z. odjížděla z Ibitingy, byla s touto paní velmi zadobře a pověřila ji, aby se starala o praní jeho prádla. Pak to byla její nepřítelkyně, kterou po opětovém návratu na elektrárnu poslala „šupem“ domů i s jejím manželem. Ing. Z. jim alespoň zajistil jako „odměnu“ cestu do Evropy lodí. Nakonec vyčistila pracovníky elektrárny natolik, že 72 hodinovku sloužila sama s manželem.

Z Plzeňáků jsem znal Fr. Boříka ze Slap v r. 1972. Velmi jsem se spřátelil s Václavem Fričkem. Velký straník byl V. Regner, který nadával na místní fašistický režim, ale domů si vezl hromadu zlata. Vymontoval z holicího stroju motorek a místo něho tam nacpal koupené zlato. Byl navíječem a po skončení navíječských prací pak odjel domů, na elektrárně pobýval od zahájení montáže.

Míla Hrabě měl s sebou manželku Olgu, později na prázdniny za nimi přiletěl jejich desetiletý syn Boris, starší syn studoval medicínu. Stavěli domek ve Stodůlkách a pomáhal jsem mu vyřešit schodiště, které měl špatně projektované a nedalo se jím projít (malá podchodná výška Zkušební technik z Plzně byl Milan Lindauer, ten se kamarádil s Ríšou Zoubkem z VÚAP Praha. Ríšu jsem znal, jezdil ke mně na zkušebnu ověřovat nové prvky el. regulátorů ve spojení s hydraulikou.

Později přijel z Plzně na elektrický regulátor napětí Ing. Jan Hamza. Byl to „samorost“ a velký sobec. Ten se moc nekamarádil s nikým.

Na zapouzdřené vodiče přijel technik p. Matějka, ten si dělal vše po svém a ani domluvy a kárání od Ing. Zavadila na něho neplatily. Rád by ho poslal domů, ale neměl nikoho za něho, a tak ho tam musel trpět a on si toho byl vědom.

* * *

Pracovní doba na elektrárně byla od 7 –12 a od 13-16 hod. Elektrárna byla od města vzdálena asi 40 km a dopravu zajišťoval místní šofér Manuel, který svážel všechny naše montéry mikrobusem VW. Bylo nás celkem 12. Odjezd z Lince byl v 6, příjezd na elektrárnu o půl 7. Tam jsme měli v jídelně připravenou bohatou snídani ve formě malého švédského stolu s obsluhou. Když nějaké jídlo scházelo, číšník jej okamžitě doplnil.

Vlastní elektrárna byla vybudovaná jako poslední stupeň na řece Tieté, než se tato vlila do řeky Paraná. Sypaná hráz byla 2 km dlouhá a vytvořil se spád H=26 m pro tři Kaplanovy turbíny. Výkon jedné byl 100 MW a byly to největší turbíny dodané z ČKD do Brazílie. Průměr OK byl D=7,2 m.

Práce na elektrárně probíhaly každý den podle plánu, tak jak to je vždy při zkouškách. Nejdříve se vše odzkouší na sucho, nastaví a seřídí se parametry všech

agregátů a zařízení, pak se zkouší s vodou a turbínou na otáčkách. Proveďte se elektrické seřízení, sušení generátoru, vypínací zkoušky a 72 hodinový nepřetržitý provoz. Vše probíhalo bez větších problémů, dokonce se nám podařilo předat turbínu o týden dříve oproti plánovanému termínu.

Potrápila nás pouze axiální ucpávka. Velký průsak se musel řešit zhotovením násosky, která trvale odsávala vodu z víka turbíny do studny v elektrárně, když čerpadla nestačila prosáklou vodu odčerpat. Dodané uhlíkové kroužky byly v ČKD vyrobeny podle nějakého ZN z dentakrylu a grafitu, aby se ušetřily valuty za dovoz kvalitních kroužků z Rakouska. Po vzniklých problémech se tyto pak musely stejně zajistit.

Na obědy jsme chodili do jídelny pro techniky na elektrárně. Zařízení bylo jako v hotelu, obsluhoval nás číšník v uniformě, stoly s bílými ubrusy. Jídla si mohl každý vzít, co snědl, číšník jenom sledoval, čeho se nedostává, a ihned jídlo doplnil. Ovoce bylo nepřeberné množství, nejvzácnější byly jablka a hrušky, ty se dovážely z Argentiny. Polévky se nevařily, místo nich byl vždy nějaký předkrm, po jídle moučník, jahody se šlehačkou a pod. Nakonec káva, co kdo vypil.

Zajímavé bylo pozorovat rybáře jak chytali ryby. Nejvíce jich bylo pod elektrárnou ve vývaru. Když se právě třely, nahromadily se právě tam, a jelikož nebyl vybudován rybochod, dále nemohly. Bylo jich tisíce, ale zde ve vývaru se nesměly chytat. To bylo pytláctví a hlídala to policie. Někdy došlo i k přestřelce, když pytláci nestačili včas uniknout. Mívali na břehu hlídky, které je před policií měly varovat. Rybáři přijeli v lodičce, rozhodli kruhovou síť, po obvodě zatíženou závažím. Jak síť padala ke dnu, zůstaly ryby v ní. Spodem se zatáhla a úlovek se vyklopil do loďky. Někdy bylo ryb tolik, že sotva mohli plnou síť do loďky vytáhnout. Ryby v loďce pak třídili a nevhodné házeli zpět do vody. Zvláště si dávali pozor na černou rybu, tu okamžitě vyhazovali, byla prý jedovatá.

* * *

Na elektrárně nám dělal z počátku tlumočnicka pan Melounek. Byl to český emigrant, pocházel z Mělníka. Utekl jako voják s kamarády za hranice a v ČSSR byl odsouzen pro vlastizrada. Přes Itálii se dostal až do Brazílie. Byl vyučený automechanik, a tak si zde založil opravářenskou dílnu na zemědělské stroje a traktory. Ale ta ho neuživila, farmáři mu většinou platili svými produkty, místo penězi. Za opravu traktoru mu dovezli třeba řůru pomerančů nebo banánů. Když se začala stavět elektrárna, požádal Ing. Zavadila, zda by mu nemohl zajistit práci v elektrárně. Během výstavby dělal nejdříve tlumočnicka našim montérům a ti ho postupně zaučili v obsluze strojní části. Později se z něj stal vrchní strojník. Byl ženatý, jediná dcera chodila na vysokou školu.

Odpoledne jsme z elektrárny odjížděli asi v 16.15 hod. opět s Manuelem. Dělal se i v sobotu od 7 –12 hod.

Každý den po příjezdu domů jsme se osprchovali, něco málo snědli a chodili na pravidelné večerní vycházky (p. Peša, Šimovi, Hrabětovi, Ríša Zoubek, Petr Hampl). Plzeňáci chodili sami. Dávali jsme si vždy u nějakého stánku (venkovní zahrádky), kterých bylo nepřeberně, pivo (serveža-pikeno, malé nebo grande, velké to bylo 0,7 l) Také zmrzlina byla výborná.

Město Linc, kde jsme bydleli, mělo asi 50 tisíc obyvatel, 12 kostelů, vysokou školu a bylo rozděleno na dvě části údolím, kterým protékal malý potůček. Civilizovaná část s většinou obchodů, společenských budov a vilami místní honorace a za potokem takzvaná Zóna, kde bydlela chudina a byly veřejné domy.

* * *

Nákupy jsme většinou obstarávali v sobotu nebo v neděli. V týdnu jsme jenom kupovali čerstvý chléb v pekárnách, kdy byl ještě teplý. V neděli byla otevřena tržnice, hlavně s ovocem všeho druhu. Kupoval jsem hlavně mandarinky a banány. Při prvním nákupu mandarinek jsem dostal do ruky 10 l plechovku, abych si do ní vybral. Naplnil jsem ji po okraj, ale prodávající, že tak ne, musím ještě přidat. Správná míra byla ta, dokud se na plechovce udržela poslední mandarinka. Podruhé jsem to už věděl. Celá dávka stála 3-4 cr. Z banánů jsem si dělal s mlékem koktejly. Těch bylo též několik druhů, velké, malé, na jídlo, na vaření. V sobotu odpoledne se též pralo prádlo a psaly dopisy domů. Na pití byl výborný čaj maté, vychlazený v ledničce chutnal jako švestkový kompot ze sušených švestek.

Po příjezdu z práce jsme se též chodili koupat do bazény. K tomu jsme museli být členy klubu, který bazén vlastnil. Vyžadovali po nás tzv „atestado medico“, to je lékařské potvrzení o zdravotním stavu. To nám zajistil Ing. Zavadil přes známého doktora. Pak jsme dostali vystavenou průkazku, která nás opravňovala účastnit se všech akcí pořádaných klubem, na které nám chodily pravidelné pozvánky. Měsíční příspěvek nebyl velký.

V neděli po ranních nákupech jsme si vařili obědy sami, většinou masovou polévku, kterou jsme neměli celý týden, a buď guláš, pečené maso, nebo nějakou omáčku. Sklidil jsem velký úspěch za maso na kmíně s omáčkou. Když se nám nechtělo vařit, zašli jsme na oběd do restaurace. Porce na naše poměry dávali veliké za pár cruseiros. U nás jsme nebyli na takové dávky zvyklí.

* * *

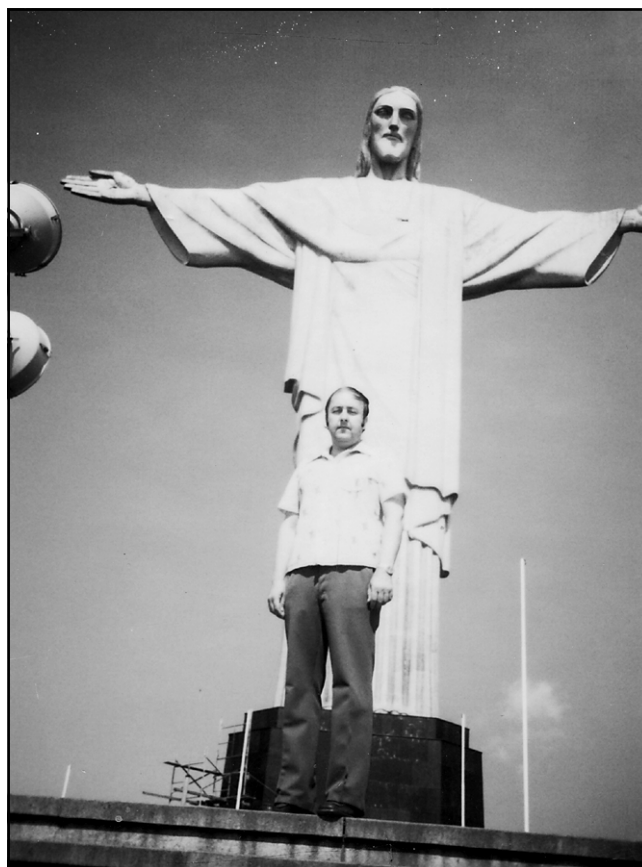
V červenci jsme zažili brazilskou zimu desetiletí. Ranní teploty poklesly pod bod mrazu (až -5°C) a pomrzla většina kávy na plantážích. Ríša Zoubek vymontoval z elektrických regulátorů topení a používali jsme je na pokojích. Ještě, že v elektrárně byl už jeden stroj v provozu a bylo od něj trochu teplo. Také koupaliště se vypustilo, dělala se údržba a čištění. Trvalo to asi tři týdny, než se začalo oteplovat. Pak už teploty jenom stoupaly a na spaní byla dobrá klimatizace nebo alespoň ventilátor u stropu (v září už bylo v noci až 30°C) Přes den

stoupaly teploty ve stínu na 40°C a stín byl vzácný. Kolem silnice rostly fikusy, tak jako u nás javory nebo lípy. Znal jsem je jenom z květináčů, ale tak velké jsem neviděl. Sluníčko stálo téměř nad hlavou a stromy ani domy nevrhaly žádný stín. Každý den jenom modrá obloha bez mráčku. První déšť přišel až koncem září. Pro Středoevropana, který je zvyklý na střídání ročních období, je půl roku s modrou oblohou a půl roku s každodenními přeháňkami dosti deprimující, než si na to zvykne. I nebeská tělesa na jižní polokouli se pohybují opačně. Slunce po východu putuje na obloze zprava doleva a měsíc se ukazuje též opačně. Když dorůstá je ve tvaru písmene C, když se zmenšuje, je ve tvaru D. V portugalštině ale mají pro tato písmena své výrazy, stejného významu jako u nás.

Pokračování příště

Přírodní úkaz Ďáblův jícen.

Oldřich Exner v Riú.

Nadpis

Písmo byl největší objev lidstva.

Začala válka o psací písmo. Ano, dnes. Trápí se pedagogové, učitelé, žáci. Jak psát, napojovat písmena – i o tom je řeč, zda dětský mozek stávkuje. Děším se myšlenky, že můj vnuk odpojí z činnosti svou pravou hemisféru.

Ne, chláholí mě psychiater, písmo nemá zásadní vliv na rozvoj mozku. Věřím mu s rozpaky.

Jak to bylo v hluboké

minulosti?

Hieroglyf – přeloženo z řečtiny znamená „posvátný zářez“. A tak ryli a psali prapředkové. Obrázkové písmo bylo vystřídáno písmem klínovým, přišlo na svět písmo fénické hláskové, římská latinka, azbuka, Cyril a Metoděj nás učili ozdobnému písmu, poznávali jsem indiánské znaky a značky malované čínským štětcem a kdo nechtěl být analfabet, poslouchal a napodoboval pana řídícího

v základní škole. Také říkával: „Škrábeš jako kocour!“

A já se trápil zvědavostí, zda umí kocour škrábat jako kocour. Inu byl jsem městský kluk.

Poznal jsem v životě, že každý můj žák má a bude mít svůj rukopis.

Slovo *klička* těžko přečte cizinec. Počítač mu dává podobu k l i c k a .

Novinka je v diskusi a má tři verze:

- a) Nenapojovat vůbec.
- b) Napojovat písmena.

c) Pěstujme krasopis - je touhou grafiků. Vždyť každý člověk si vytváří svůj rukopis.

Nové písmo, které se bude zkoušet na základních školách, budí emoce. Jedni, řekl bych starší psavci, ho považují za úpadek vzdělávání. Písmo psací je prý hezky malované.

Patřím k těm – kteří se už nemůžou dočkat.

Písmo tištěné je čitelnější a rychlé. Není to cesta do pekel. To si piš!

Miroslav Procházka

Jak na krtka?

Odvracím se od výlohy Domácích potřeb, neboť mě popudila upoutávka PAST NA KRTKY 78 Kč.

Pod cedulí ležela olověná trubka vystlaná ostrými hřebíky uvnitř. Fuj! Představa drsné smrti milého krtčka. V encyklopedii vyčteme: Krtek obecný *Talpa europia* je hmyzožravec, který tráví většinu času v podzemním labyrintu chodeb. Požirače žíznil a hmyzu prozradí na naší zahrádce krtiny. Má sametový černý kožíšek a růžové tlapy, na špičatém čenichu jsou vousy a hmatová čidla. Ta mu pomáhají při orientaci i lovu.

Jeho největšími nepřáteli jsou správce golfového pažitů, zahrádkář, sova pálená a můj soused odnaproti. On stojí nehnutě nad bortící se hlínou s motykou v ruce v pohotovosti vždy o liché hodině, dopoledne v 11.00 a odpoledne v 17.00 hodin. Tehdy krtek

kypří rytím jeho zahrádku zeleniny. Soused je vztekly, jelikož má za sebou několik neúspěšných pokusů.

Můj soused zprava je pěstitel zeleniny, chemik a střelní mistr. Ten v souboji s krtkem vyzkoušel: trhavinu semtex, poté do každé krtičiny zavedl elektrický proud, také ho vyplavoval proudem vody, kdosi mu poradil, že na krtka platí hluk. I koupil si soused velký buben a paličky, marně. Krtek byl hudebně hluchý, neodstěhoval se. Ani ho neodpudil logr z kávových zrn, který mu do „bytu“ sypali.

Soused to vzdal, prodal zahradu a odstěhoval se do kraje na Jičínsko.

Já a krtek jsme přátelé. My ho nemáme na zahrádce, ale v knihovně. Namaloval ho malíř Zdeněk Miler a on vychoval a pobavil mé děti i další generaci. Nakladatelství pražské Albatros se chlubit, že krtka znají ve 14 ze-

mích a 18 jazycích, že prodali už 6 milionů výtisků.

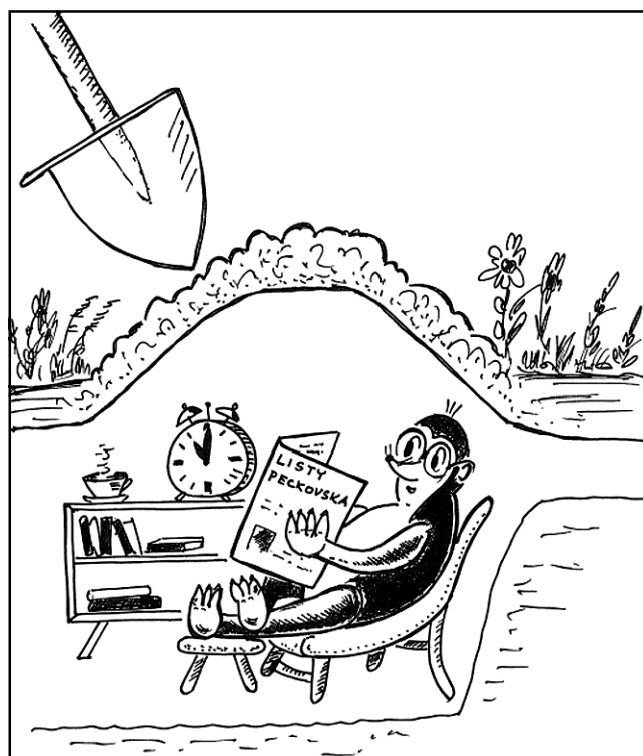
Neříkejte, že jste nečetli titul *Jak krtek ke kalhotkám* přišel, Krtek a autíčko, Krtek a raketa, *Jak krtek* uzdravil myšku, Krtek a maminka a další.

K jaru patří krtičiny a tunelář krtek potřebuje svůj

byteček vyvětrat. Buďte k němu přívětiví, dík.

Přírodopytce nemusím informovat, že Krtonožka obecná není krtkova manželka, ale droboučkový hmyz, také Krtičník hlíznatý nepatří do příbuzenstva. Je to plevel.

Miroslav Procházka

Hasiči v Bukovině u Pecky

Sobotní odpoledne 15. května na louce v Bukovině u Pecky patřilo hasičům z peckovského okrsku. Sjelo se tam 16 soutěžních družstev z 8 hasičských sborů 15. okrsku. 11 družstev kateg. Muži a 5 družstev kateg.

Ženy, aby poměřily své síly a svou zdatnost v 1. kole soutěže v požárním sportu. Po 13. hodině před nastoupenými družstvy sportovní odpoledne zahájil starosta okrsku Josef Mašek, který potom průběh celého odpoledne s využitím moderní rozhlasové techniky moderoval, takže každý na prostoru závodíště hned věděl, na jakou disciplínu se které družstvo připravuje, nastupuje a jakého dosáhlo výsledku i jaká jsou momentální technická opatření.

Starosta v úvodu svého vystoupení poté, co přijal hlášení okrskového velitele Josefa Nyče, přivítal přítomné, starostku Městyse Pecka Hanu Štěrbovou a místostarostu Jaroslava

Mikulku, představil rozhodčí z Nové Páky v čele s hlavním rozhodčím Václavem Záveským. Vyzval, aby se soutěžilo dle pravidel a dodržovala bezpečnost. Uvedl, že si letos SDH Bukovina u Pecky připomíná 115 let, které

uplynuly od jeho založení v obci, a to, že je sbor stále činný, je uznáním a oceněním práce zakládajících členů, jejich následovníků i současných členů. Přítomné sbory a všechny ostatní přivítal starosta Bukovinského sboru Josef Trybenekr, připomněl význam 115. výročí sboru a popřál všem hodně zdu. Velitel bukovinských hasičů Zdeněk Kalenský informoval, co vše organizátoři zajistili a připravili pro zdárný průběh soutěže a pro spokojenost účastníků, pozval všechny ke společné zábavě s hudbou po skončení soutěže a že starší členové sboru předvedou ukázkou, jak se prováděl požární útok před více jak 30 lety.

Zahájení soutěží tedy

patřilo družstvu starších členů SDH Bukovina u P., kteří ty dřívější způsoby zažili. Hasiči v tehdejších pracovním stejnokroji s výrazným označením své funkce v útočném družstvu nastoupili dle pořadové přípravy pod velením Jaroslava Imlaufa a předepsaným způsobem dle cvičebního řádu předvedli útok. I když se chybička vloudila, nebyla připojena hadice požární stříkačce, ihned ji s rozvahou napravili a vzápětí pod mocnými proudy padly oba cíle (plechovky

na stojanu). Zaslouženou pochvalu sklidili od komentujícího i potlesk od diváků. Poté soutěžní družstva nastupovala k jednotlivým disciplínám v pořadí podle rozlosování na předcházející okrskové schůzi. Ženy z Pecky zahájily útok a muži z Bukoviny nastoupili na štafetu.

Obloha zakrytá zlověstnými šedivočernými mraky a studený vítr sice znepríjemňovaly sobotní odpoledne, ale to vůbec neubíralo na zápalu boje soutěžních družstev a zájmu více

Brilantně přes překážky

• sport • sport • sport • sport • sport •

Jak se cvičilo před 30 lety

než 200 přihlízejících a soutěžících podporujících sympatizantů hasičstva. I když louka byla po vydatném dešti v předchozím dnu rozměklá, soutěžní odpoledne plynulo bez výraznějších problémů, jen byla větší pauza potom, když peckovským mužům došla voda v kádi, než stačili zasáhnout terč a muselo se tedy čekat, než byla voda dovezena. Peckovským bylo povoleno v závěru soutěže útok opakovat. Letos byly použity nové elektronické terče, které zapůjčil SDH Vidochov. SHD Staňkov opět zajistil elektronické měření času na štafetě. Díky této technice nemusely být používány stopky a dosažené výsledky byly známé okamžitě. Po ukončení soutěže družstev několik dobrovolníků změřilo své síly v soutěži jednotlivců. Ne všem družstvům vždy vyšlo vše, jak si přála, občas se něco zvirtlo, došlo i ke dvěma lehčím úrazům, ale odpoledne se vydařilo a to díky dobré přípravě a zajištění prostoru závodistiště i záze-

mí soutěže hlavními organizátory, členy SDH Bukovina u Pecky a jejich pomocníků. Prostorný stan poskytující ochranu před nepříznivým počasím a od 17.00 hodin zábavě s hudbou, k tomu vhodný sortiment nápojů, teplé klobásy, chutné maso z grilované kýty, to vše přispělo k všeobecné spokojenosti. Však také starosta sboru Josef Trybenekr ocenil zájem a práci členů a ochotných pomocníků a velitel Zdeněk Kalenský, který na svá bedra převzal odpovědnost za řízení celé přípravy, tímto děkuje všem členům sboru a ostatním, kteří přípravě a zajištění celého odpoledne věnovali svůj čas a práci. Josef Mašek vidí v průběhu odpoledne klad v tom, že bukoviňští hasiči pokračují v tradici, kterou před 115 lety založili jejich předchůdci a že také v menší vesnici o menším počtu hasičů, dokážou zajistit takovouto akci bez problémů a jakýchkoliv závad. Dalo to hodně starostí a práce a je třeba hasiče ohodnotit, že

se dobře připravili na soutěž a obětavost ostatních lidí, kteří jim pomáhají. Ocenit je třeba také družstvo starších hasičů z Bukoviny za ukázkou, jak se cvičilo, než přišel požární sport. Je potřeba ocenit také to, že se zapojuje hodně mladých lidí do požárního sportu a že k tomu mají sportovní vztah a dokážou si fandit a kamarádit mezi sebou. V okresním kole budou náš okrsek reprezentovat

ženy z Vidochova a muži ze Staňkova.

Výsledné pořadí soutěže: ŽENY

1. Vidochov B, 2. Kal, 3. Vidochov A, 4. Staňkov, 5. Pecka,

MUŽI

1. Staňkov, 2. Vidochov A, 3. Pecka, 4. Bukovina u Pecky, 5. Kal, 6. Lhota u Pecky, 7. Vidochov B, 8. Kal B, 9. Bělá u Pecky, 10. Vidonice B, 11. Vidonice A.

Text a foto Petr Pavel

Program akcí na koupališti

Pondělí 5. července

X. ročník Cyrilometodějského poháru

Taneční zábava Efekt

Sobota 10. července

IX. ročník Beach

X. ročník tenisového turnaje

Sobota 17. července

Antuková liga – finále

Taneční zábava

Sobota 24. července

Nohejbal trojice

Taneční zábava

Sobota 31. července

Mistrovství Pecky v triatlonu
Smíšený míčový sedmiboj

Sobota 7. srpna

Peckovská struna country festival

Sobota 14. srpna

Peckovská sluníčka – V. ročník

Sobota 28. srpna

Pouťový pohár v nohejbalu

Společenská rubrika

Oslavili svá životní jubilea

V 2. čtvrtletí letošního roku oslavili svá životní jubilea tyto naši spoluobčané:

- Věra Bílková z Pecky – 85 let
- Jiřina Kodymová ze Lhoty – 88 let
- Stanislava Šepsová ze Lhoty – 80 let
- Gizela Brejlová z Pecky – 80 let
- Růžena Rejčová z Pecky – 85 let
- Augustin Plecháč z H. Javoří – 88 let

Všem jubilantům přejeme do dalších let pevné zdraví, hodně spokojenosti a osobní pohodu.

Navždy nás opustili

- Jaroslav Petr z Vidonic
- Miroslav Plecháč ze Staňkova
- Květuše Munzarová z Bukoviny
- Jiří Václavík z Pecky

Věnujme jim tichou vzpomínku.

Vítání občánků

V neděli 6. června 2010 se uskutečnilo slavnostní přivítání nových občánků do života, byly přivítány tyto děti:

- Filip Bernkopf z Bělé
- Aleš Macháček ze Lhoty
- Šimon Machek z Pecky
- Eliáš Pačesný z Pecky
- Jan Bezstarosti ze Staňkova

Rodičům přejeme hodně trpělivosti, pevné zdraví a jen samou radost z jejich ratolestí.

Další číslo Listů Peckovska vyjde v září 2010. Příspěvky můžete průběžně vhažovat do novinové schránky úřadu městyse.

Uvítáme jakékoliv návrhy, podněty a připomínky.

Uzávěrka příštího čísla bude 10. září 2010.

Listy Peckovska

Časopis přátel Harantova městečka, vydává Úřad městyse Pecky.
Červen 2010, ročník XIX. Řídí redakční rada ve složení:
Petr Pavel, Šárka Kodymová, Marie Pavlová, Hana Albrechtová
grafická úprava Věra Kociánová

E-mail: obec.pecka@centrum.cz, knihovna.pecka@cbox.cz

<http://www.obec-pecka.cz>

Počet výtisků 300

Cena 15 Kč